

NACIONALNI PLAN ZA POTICANJE ZAPOŠLJAVANJA ZA 2011. I 2012. GODINU

1.REZULTATI MJERA NACIONALNOG PLANA ZA POTICANJE ZAPOŠLJAVANJA ZA RAZDOBLJE OD 2011. DO 2012. GODINU – ZA 2012. GODINU

Pravobraniteljica je od odgovornih i provedbenih institucija navedenih za provedbu mjera u Nacionalnom planu za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu¹ (dalje u tekstu: NPPZ), a s ciljem praćenja provedbe pojedinih mjera s aspekta ravnopravnosti spolova, zatražila podatke o provođenju aktivnosti čiji je rok provedbe bio 2012. godina, razvrstano po županijama temeljem spola korisnika/ca (radi analize pokazatelja/indikatora provedbe po spolu), i to od: Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Ministarstva poduzetništva i obrta, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva socijalne politike i mladih, Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, Agencije za mobilnost i programe Europske unije, Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih i Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.²

1.1. Hrvatski zavod za zapošljavanje

Analizirano je 14 provedbenih aktivnosti aktivne politike za zapošljavanje i usavršavanje u 2012. godini u djelokrugu nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (dalje u tekstu: HZZ):

a) za zapošljavanje:

- **Aktivnost 3.2.2.2.** *Sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba starije dobi (iznad 50 godina starosti):* 392 osobe (od toga 173 žene ili 44,1 %). Aktivnost je provedena u 19 županija i Gradu Zagrebu od kojih **u 1 županiji nije bila zaposlena niti jedna žena** (Požeško-slavonska), dok u 1 županiji ove aktivnosti nije ni bilo (Ličko-senjska).
- **Aktivnost 3.3.1.13.** *Sufinanciranje prvog zaposlenja za nezaposlene mlade osobe bez radnog staža ili iskustva:* 1.507 osoba (od toga 541 žena ili 35,9 %). Aktivnost je provedena u svim županijama i Gradu Zagrebu i po njoj su se zapošljavali muškarci i žene.
- **Aktivnost 3.4.1.4.** *Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba:* 1.637 (od toga 836 žena ili 51,1 %). Aktivnost je provedena u svim županijama i Gradu Zagrebu i po njoj su se zapošljavali muškarci i žene.

¹ Aktivne mjere zapošljavanja u NPPZ temelje se na Zajedničkom memorandumu o prioritetima politike zapošljavanja Republike Hrvatske - JAP, koji je potpisan od strane Europske Komisije i Vlade Republike Hrvatske 28. svibnja 2008. godine, po metodi otvorene koordinacije na području zapošljavanja s obavezom izrade i provedbe NPPZ-a sukladnog Europskoj strategiji zapošljavanja.

² Hrvatska obrtnička komora na traženje i požurnicu od strane pravobraniteljice nije dostavila nikakve podatke.

- **Aktivnost 3.4.1.7.** *Sufinanciranje samozapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba:* 938 osoba (od toga 368 žena ili 39,2 %). Aktivnost je provedena u svim županijama i Gradu Zagrebu, samozapošljavali su se muškarci i žene osim u **1 županiji gdje se nije zaposlila niti jedna žena** (Ličko-senjska),

- **Aktivnost 3.4.3.1.** *Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba³ iz evidencije HZZ-a te onih koji se nalaze u otkaznom roku:* 129 osoba (od toga 20 žena ili 15,5 %). Aktivnost je provedena u 19 županija i Gradu Zagrebu od kojih u **7 županija nije bila zaposlena niti jedna žena** (Ličko-senjska, Krapinsko-zagorska, Požeško-slavonska, Istarska, Međimurska, Varaždinska i Vukovarsko-srijemska), a u **1 županiji ove aktivnosti nije ni bilo (Brodsko-posavska).**

Aktivnost obuhvaća, između ostalih podskupina, i žene žrtve obiteljskog nasilja, po kojoj se zaposlila **samo 6 žena žrtva obiteljskog nasilja** i to u 3 županije i Gradu Zagrebu (3 u Sisačko-moslavačkoj, 1 u Zagrebačkoj, 1 u Primorsko-goranskoj županiji i 1 u Gradu Zagrebu). Ipak, još **43 žena žrtava obiteljskog nasilja** bilo je uključeno u programe HZZ i to: 3 kroz obrazovanje nezaposlenih (1 u Istarskoj, 1 u Šibensko-kninskoj i 1 u Primorsko-goranskoj županiji) i 40 u javnim radovima (9 u Gradu Zagrebu, 10 u Primorsko-goranskoj, 6 u Virovitičko-podravskoj, 3 u Brodsko-posavskoj, 3 u Šibensko-kninskoj, 2 u Karlovačkoj, 2 u Varaždinskoj, 1 u Koprivničko-križevačkoj, 1 u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, 1 u Sisačko-moslavačkoj, 1 u Osječko-baranjskoj, 1 u Vukovarsko-srijemskoj)⁴.

Novouključenih nezaposlenih osoba – žrtava obiteljskog nasilja bilo je ukupno 51 od toga 49 žena ili 96,1 % (broj uključenih žena se povećao za 172 % u odnosu na 2011. godinu kada ih je bilo ukupno 18).

- **Aktivnost 3.4.3.3.** *Sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba s invaliditetom i zaposlenih osoba s invaliditetom koje su u otkaznom roku:* 81 osoba (od toga 32 žene ili 39,5 %). Aktivnost je provedena u 15 županija i Gradu Zagrebu od kojih u **4 županije nije bila zaposlena niti jedna žena** (Bjelovarsko-bilogorska, Dubrovačko-neretvanska, Karlovačka i Sisačko-moslavačka) dok u 5 županija ove aktivnosti nije ni bilo (Ličko-senjska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Šibensko-kninska i Zadarska).

b) za usavršavanje:

- **Aktivnost 3.2.3.3.** *Financiranje obrazovanja nezaposlenih osoba iznad 50 godina prema potrebama tržišta rada:* 144 osoba (od toga 72 žene ili 49,9 %). Aktivnost je provedena u 16 županija i Gradu Zagrebu od kojih u **2 županije nije bila zaposlena niti jedna žena** (Karlovačka i Požeško-slavonska) dok u 4 županija ove aktivnosti nije ni bilo (Zagrebačka, Krapinsko-zagorska, Osječko-baranjska i Zadarska).

- **Aktivnost 3.2.3.4.** *Sufinanciranje usavršavanja zaposlenih osoba iznad 50 godina kojima prijete gubitak radnog mjesta u uvjetima kada poslodavac prelazi na nove proizvodne programe ili nove tehnologije:* 50 osoba (od toga 1 žena ili 2,0 %). Aktivnost je provedena u 4 županija od kojih u **3 županije nije bila obrazovana niti jedna žena** (Krapinsko-zagorska, Virovitičko-podravska, Šibensko-kninska), odnosno u **Splitsko-dalmatinskoj županiji je provedena u kojoj nije bio**

³ Posebne skupine nezaposlenih osoba iz evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje jesu: hrvatski branitelji i supružnici i djeca poginulih i nestalih hrvatskih branitelja, osobe s invaliditetom, samohrani roditelji, roditelji s četvero i više malodobne djece, roditelji djece s posebnim potrebama, roditelji djece oboljele od malignih bolesti, **žrtve obiteljskog nasilja**, liječeni ovisnici, žrtve trgovanja ljudima, azilanti, povratnici s odsluženja zatvorske kazne, osobe na uvjetnoj kazni, mlade osobe koje su izašle iz sustava skrbi domova za djecu, korisnici prava po Zakonu o socijalnoj skrbi.

⁴ Niti jedna žena žrtva obiteljskog nasilja nije bila zaposlena u 7 županija (Međimurskoj, Dubrovačko-neretvanskoj, Ličko-senjskoj, Krapinsko-zagorskoj, Zadarskoj, Požeško-slavonskoj i Splitsko-dalmatinskoj županiji).

obrazovan niti jedan muškarac, a jeste jedna žena. U Gradu Zagrebu i 16 županija se nije provodila (Zagrebačka, Sisačko-moslavačka, Karlovačka, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska, Primorsko-goranska, Ličko-senjska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Zadarska, Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska, Istarska, Dubrovačko-neretvanska i Međimurska).

- **Aktivnost 3.4.2.5.** *Sufinanciranje obrazovanja osoba koje prihvate posao u zanimanjima i poslovima za koje u evidenciji nezaposlenih nema kvalificiranih osoba:* 71 (od toga 68 žena ili 95,7 %). Aktivnost je provedena u 6 županija i Gradu Zagrebu. U 4 županije i u Gradu Zagrebu obrazovale su se samo žene (Varaždinska, Bjelovarsko-Bilogorska, Osječko-baranjska i Međimurska, a u 2 županije samo muškarci (Krapinsko-zagorska i Međimurska) dok se u 14 županija nije provodila (Zagrebačka, Sisačko-moslavačka, Karlovačka, Koprivničko-križevačka, Primorsko-goranska, Ličko-senjska, Virovitičko-podravska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Zadarska, Šibensko-kninska, Vukovarsko-srijemska, Istarska i Dubrovačko-neretvanska)

- **Aktivnost 3.4.2.6.** *Sufinanciranje obrazovanja dugotrajno zaposlenih osoba koje su izložene riziku da ostanu nezaposlene kada poslodavac uvodi nove proizvodni program ili tehnologije, a koji su izloženi riziku da postanu dugotrajno nezaposleni:* **nije provedena u niti jednoj županiji.**

c) potpore:

- **Potpore za usavršavanje i obrazovanje zaposlenih:** 2.334 osoba (od toga 842 žene ili 36,1%). Aktivnost je provedena u 19 županija i Gradu Zagrebu, usavršavali su se i obrazovali muškarci i žene osim u **1 županiji u kojoj nije bila obrazovana niti jedna žena** (Osječko-baranjska), dok u 1 županiji ove aktivnosti nije ni bilo (Zadarska).

- **Potpore za očuvanje radnih mjesta:** 170 osoba (od toga 0 žena ili 0,0 %). Aktivnost je provedena u 1 županije (Dubrovačko-neretvanskoj) u kojoj su korisnici bili samo muškarci, **nije provedena u 19 županija i Gradu Zagrebu.**

- **Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa:** 5.456 osoba (od toga 3905 ili 71,6 %). Aktivnost je provedena u svim županijama i Gradu Zagrebu i po njoj su se osposobljavali muškarci i žene.

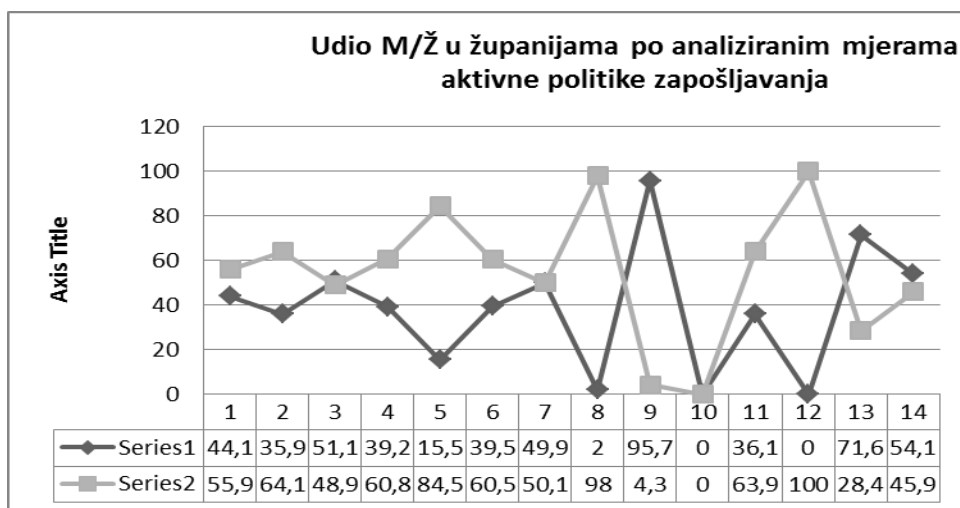
- **Sufinanciranje i financiranje zapošljavanja u programima javnih radova:** 15.320 osoba (od toga 8.287 žena ili 54,1 %). Aktivnost je provedena u svim županijama i Gradu Zagrebu i po njoj su se zapošljavali muškarci i žene.

1.1.1. Zaključno razmatranje : HZZ je u programe aktivne politike zapošljavanja, razvrstano po spolu, uključio:

- 12.748 aktivnih korisnika na početku 2012., od toga 7.338 žena ili 58,0 %;
- **28.807 novouključenih od 01.01. do 31.12.2012., od toga 15.323 žena ili 53,2 %;**
- ukupno 41.555 korisnika/ca, od toga 22.711 žena ili 54,7 % .

Analiza pravobraniteljice odnosila se na novouključene osobe po mjerama aktivne politike zapošljavanja, razvrstano po županijama i spolu:

- 14 aktivnosti je provedeno po županijama na način da je u 9 aktivnosti bio veći udio muškaraca, u 4 aktivnosti je bio veći udio žena dok 1 aktivnost nije provedena u niti jednoj županiji, kako je i prikazano na na grafičkom prikazu (Ž-Series1, M-Series2).

- u niti jednoj županiji ni Gradu Zagrebu nije provedeno svih 14 analiziranih aktivnosti;
- svega **4** aktivnosti je provedeno u svim županijama i Gradu Zagrebu na način da su po njima bili obuhvaćeni i muškarci i žene⁵;
- **svega 5 županija ima uključene i muškarce i žene u svim aktivnostima koje su na njihovom području provedene** (Zagrebačka, Koprivničko-križevačka, Primorsko-goranska, Brodsko-posavska i Zadarska);
- u 15 županija ima aktivnosti (u prosjeku od jedna do dvije) u kojima nije obuhvaćena niti jedna žena i 6 županije u kojima je bila po jedna aktivnost u kojoj nije bio obuhvaćen niti jedan muškarac.

Mjerama aktivne politike za zapošljavanje i usavršavanje NPPZ-a obuhvaćeno je ukupno 49 žena⁶ žrtava obiteljskog nasilja u **13** županija i Gradu Zagrebu, od tog broja kroz aktivnost 3.4.3.1. *Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba*⁷ sufinancirano je zapošljavanje samo 6 žena žrtava obiteljskog nasilja. **Iako je trend zapošljavanja žena žrtava obiteljskog nasilja u porastu⁸ to još nije dovoljno, osobito što se ta aktivnost ne provodi po svim županijama.**

1.2. Ministarstva poduzetništva i obrta

Analizirane su 3 provedbene aktivnosti aktivne politike za zapošljavanje i usavršavanje u 2012. godini u djelokrugu nadležnosti bivšeg Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva za koje je podatke dostavilo Ministarstvo poduzetništva i obrta:

- **Aktivnost - 3.3.2.6. Poticanje, putem bespovratnih sredstava obrtnika i trgovačkih društava – izvođača praktične nastave, u čijim se radionicama i pogonima izvodi praktična nastava za učenike srednjih strukovnih škola koji se školuju za obrtnička zanimanja:** broj traženih poticaja **221 (žene 83 ili 37,6 %)**. Aktivnost je provedena u 16 županija i Gradu Zagrebu, a nije u 4

⁵ Aktivnosti: **3.3.1.13. Sufinanciranje prvog zaposlenja za nezaposlene mlade osobe bez radnog staža ili iskustva, 3.4.1.4. Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba** i potpore: *Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa* i *Sufinanciranje i financiranje zapošljavanja u programima javnih radova.*

⁶ Povećanje za 157,9 %, 2011. godine bilo je uključeno ukupno 19 žena žrtava nasilja u obitelji.

⁷ Aktivnost 3.4.3.1., između ostalih ciljnih skupina, je namijenjena i za žene žrtve obiteljskog nasilja.

⁸ U 2011. mjerama aktivne politike zapošljavanja i usavršavanja NPPZ-a **bilo je obuhvaćeno 19 žena žrtava obiteljskog nasilja**, od tog broja kroz aktivnost 3.4.3.1. *Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba* samo **1** žena žrtva obiteljskog nasilja

(Ličko-senjskoj, Šibensko-kninskoj, Istarskoj i Dubrovačko-neretvanskoj)⁹. Broj dodijeljenih poticaja je **185** u iznosu od 3.500.000 kn (**71 ženama ili 38,4 %, 1.109.000 kn ili 31,9 %**).

Poticaj je dobilo:

- **više muškaraca nego žena u Gradu Zagrebu i 9 županija** (od toga u 3 županije niti jedna žena - Sisačko-moslavačka, Varaždinska i Požeško-slavonska),
- više žena nego muškaraca u 4 županije (od toga u 1 županiji niti jedan muškarac - Brodsko-posavska),
- jednak broj muškaraca i žena u 2 županije (Međimurska i Zadarska),
- nitko u 1 županiji (iako je bila prijavljena 1 žena - Splitsko-dalmatinska).

Poticaji prema dodijeljenom iznosu razvrstani po županijama i spolu:

- **veći iznos su dobili muškarci u 12 županija,**
- veći iznos su dobile žene u 4 županije,
- nitko u 1 županiji.

- Aktivnost - 3.5.1.6. *Provođenje projekta dokvalifikacije i prekvalifikacije u obrtništvu, čiji je cilj brže zapošljavanje i samozapošljavanje te usklađivanje kvalifikacijske strukture radno sposobnih osoba sa stvarnim potrebama malog gospodarstva u Republici Hrvatskoj:* broj zaprimljenih zahtjeva **1503** u iznosu od 5.415.351 kn (**576 žena ili 38,3 %** u iznosu od 2.387.516 ili 43,9 %). Aktivnost je provedena u svim županijama i Gradu Zagrebu. Broj dodijeljenih poticaja je **1088** u iznosu od 2.960.615 kn (**420 ženama ili 43,9 % u iznosu od 1.344.402 kn ili 45,4 %**).

Poticaj je dobilo:

- **više muškaraca nego žena u Gradu Zagrebu i 19 županija,**
- jednak broj muškaraca i žena u 1 županiji (Dubrovačko-neretvanska županija).

Poticaji prema dodijeljenom iznosu razvrstani po županijama i spolu:

- **veći iznos su dobili muškarci u 15 županija,**
- veći iznos su dobile žene u 6 županija.

-Aktivnost - 3.5.5.9. *Stipendiranje učenika/ca koji pohađaju programe izobrazbe za obrtnička zanimanja koja su deficitarna:* broj traženih stipendija **355** u iznosu od 1.301.400 kn. Aktivnost je provedena u Gradu Zagrebu i 15 županija¹⁰. Broj odobrenih stipendija je **345** u iznosu od 1.244.400 kn (**46 ženama ili 13,3 % u iznosu od 163.200 kn ili 13,1 %**).

Učeničku stipendiju je dobilo:

- **više muškaraca nego žena u Gradu Zagrebu i svih 15 županija** (od toga u 5 županija niti jedna žena – Bjelovarsko-bilogorska, Dubrovačko-neretvanska, Karlovačka, Osječko-baranjska i Zadarska)

Učeničke stipendije prema dodijeljenom iznosu razvrstane po županijama i spolu:

- **veći iznos su dobili muškarci u Gradu Zagrebu i svih 15 županija.**

1.2.1.Zaključno razmatranje: Ministarstvo poduzetništva i obrta u analizirane programe aktivne politike zapošljavanja uključilo je ukupno 1618 osoba i dodijelilo 7.705.015 kn (od toga 537 ženama ili 33,2 % u iznosu od 2.616.602 kn ili 33,9 %). Dakle, **obuhvaćeno je više muškaraca nego žena**, a trend je u porastu sa 63,9 % muškaraca 2011. godine na 66,8 % 2012. godine. Isto tako, nastavlja se trend iz 2011. i ranijih godina da je ženama odobreno manje financijskih sredstava prije svega jer podnose manje zahtjeva.

1.3. Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

⁹ U županijama Šibensko-kninskoj i Dubrovačko-neretvanskoj aktivnost 3.3.2.6. nije bila provedena ni 2011. godine.

¹⁰ Aktivnost nije provedena u županijama: Istarskoj, Požeško-slavonskoj, Splitsko-dalmatinskoj, Šibenskoj i Zagrebačkoj.

Analizirane su dvije provedbene aktivnosti aktivne politike za zapošljavanje i usavršavanje u 2012. godini u djelokrugu nadležnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa (dalje u tekstu: MZOŠ):

- **Aktivnost - 3.5.2.4.** *Kroz dodjeljivanje državnih stipendija redovitim studentima poticati upis na studije za deficitarna zanimanja na nacionalnoj i regionalnoj razini:* 408 korisnika/ca stipendije primilo je 3.900.000 kn (akademska 2011/2012 godina), prema podacima Nacionalne zaklade za potporu učeničkom i studentskom standardu kojima raspolaže nadležno ministarstvo.¹¹ Ministarstvo Pokazatelj za analizu provedbe „broj dodjeljenih stipendija razvrstan po spolu stipendista/ica i županijama“ na zahtjev pravobraniteljice nije dostavljen te ga nije moguće interpretirati.

- **Aktivnost 3.5.4.2.** *Provedba IPA projekta iz Operativnog programa razvoj ljudskih potencijala u okviru razvoja i provedbe Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira* se odnosi na provedbu programa dodjele bespovratnih sredstava (programa darovnica) prema načelima, ciljevima i smjernicama definiranim u okviru dosadašnjeg razvoja Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (ukupna vrijednost programa darovnica iznosi 4.400.000 eura). Planirani rok provedbe u NPPZ je 2011.-2014. godina, a prema navodima MZOŠ u odgovoru pravobraniteljici, pristigle projektne prijave na ovaj natječaj su u fazi evaluacije te se potpisivanje ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava planira u drugom kvartalu 2013. Daljnja podrška provedbi Hrvatskog kvalifikacijskog okvira bit će pružena i kroz natječaj u okviru Europskog socijalnog fonda za koji je u tijeku izrada projektne dokumentacije.

1.4. Ministarstva socijalne politike i mladih

Analizirane je 1 provedbena aktivnost aktivne politike za zapošljavanje i usavršavanje u djelokrugu nadležnosti bivšeg Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (dalje u tekstu: MZSS) za koju je podatke dostavilo Ministarstvo socijalne politike i mladih:

- **Aktivnost 3.1.3.2.** *Poticanje razvoja mreže socijalnih usluga u zajednici (širenje socijalnih usluga u zajednici razvijat će se i kroz IPA projekt MZSS-a, kao i poticanjem lokalne samouprave da u svojim socijalnim planovima daju prioritete razvoju onih usluga u zajednici koje su podrška obitelji):*

- provedeno je ocjenjivanje prijedloga projekata unutar IPA natječaja za Darovnicu „Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici“ u ukupnoj vrijednosti od 2,5 M EUR-a, potpisivanje ugovora za oko petnaest pojedinačnih projekata se planira u prvom kvartalu 2013. Projekti će se provoditi u trajanju od 15 do 18 mjeseci;
- u prosincu 2012. objavljen je drugi IPA natječaja za Darovnicu „Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici“ u ukupnoj vrijednosti od 2 M EUR-a iz sredstava za programsko razdoblje 2012.-2013.

1.4.1. Zaključno razmatranje

U obje Darovnice kao jedna od ciljanih skupina su, između ostalih, i nezaposlene žene primarne životne dobi, a jedna od financijskih alokacija usmjerena je razvoju socijalnih usluga u zajednici koje omogućuju usklađivanje radne i obiteljske uloge kod obitelji koje skrbe o ovisnim članovima,

¹¹ Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa nije dostavilo podatke razvrstano po županijama i po spolu te ih nije moguće interpretirati.

te se prioritarnim ocjenjuju projekti koje će se provoditi na području 10 županija¹² (Ličko-senjskoj, Požeško-slavonskoj, Brodsko-posavskoj, Šibensko-kninskoj, Virovitičko-podravskoj, Koprivničko-križevačkoj, Vukovarsko-srijemskoj, Bjelovarsko-bilogorskoj, Karlovačkoj i Sisačko-moslavačkoj).

1.5. Analizirane su 3 provedbene aktivnosti aktivne politike za zapošljavanje i usavršavanje u djelokrugu nadležnosti bivšeg Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (dalje u tekstu: MOBMS) za koju je podatke dostavilo Ministarstvo socijalne politike i mladih:

- **Aktivnost 3.4.1.3.** *Zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih u pružanju socijalnih usluga međugeneracijske solidarnosti za starije osobe:* **91 ili 15,8 %** jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave¹³ se uključilo u program međugeneracijske solidarnosti kroz program "Pomoć u kući starijim osobama" i "Dnevni boravak i pomoć u kući" i osigurale iz vlastitih sredstava njihovo sufinanciranje. Programom je bilo obuhvaćeno **15.550** starijih osoba (**74,1 % žena** i 25,9 % muškaraca) kojima je uslugu pružalo oko 1045 osoba (od toga 82% žena) iz 19 županija¹⁴

- **Aktivnost 3.4.3.20.** *Zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih u pružanju socijalnih usluga međugeneracijske solidarnosti za starije osobe:* 9 obiteljskih centara organiziralo je 47 radionica/treninga na kojima sudjelovalo je 144 korisnika/ca (u nešto većem broju bile su zastupljene žene)¹⁵, ciljane skupine bile su dugotrajno nezaposleni, nezaposlene žene, mladi i osobe s invaliditetom. Svi obiteljski centri provodili su i druge aktivnosti koje su izravno ili neizravno bili usmjereni nezaposlenim osobama.

- **Aktivnost 3.7.2.1.** *Provedba strukturnog dijaloga o zapošljavanju s organizacijama mladih i neorganiziranim mladim:* Radna skupina za provedbu strukturnog dijaloga, sastavljena od predstavnika/ca organizacija mladih, tijela državne uprave, poslodavaca te stručnjaka u području zapošljavanja, tijekom 2011. i 2012., između ostalog, konzultirala je mlade ljude po pitanju nezaposlenosti na nacionalnoj i lokanoj razini (internetskom anketom i fokus grupama), a kao rezultat rada kroz projekt Mreža mladih Hrvatske izrađena je studiju u koju su ugrađeni rezultati provedenog istraživanja te je sve predstavljeno na završnoj konferenciji održanoj u Zagrebu u lipnju 2012.

1.6. Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom

Analizirane su 2 provedbene aktivnosti aktivne politike za zapošljavanje i usavršavanje u djelokrugu nadležnosti Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom:

- **Aktivnost 3.4.3.16.** *Sufinanciranje zapošljavanja i održavanja zaposlenosti za osobe s invaliditetom:* 378 poslodavaca dobilo je poticaje kojima je sufinancirano zapošljavanje i

¹² Navedene županije su prepoznate kao sredine u kojima su alternativni oblici socijalnih usluga nedovoljno razvijeni sukladno rezultatima istraživanja Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i UNDP-a (Izvešće o Mapiranju alternativnih socijalnih usluga/programa po županijama iz 2008.) Uz to, navedene županije su istovremeno i manje razvijene županije s indeksom razvijenosti ispod 75 % prosjeka Republike Hrvatske sukladno Vladinoj Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN, broj 89/10).

¹³ U Republici Hrvatskoj ustrojeno je ukupno 555 jedinica lokalne samouprave, i to 429 općina i 126 gradova, 20 jedinica područne (regionalne) samouprave, odnosno županija i Grad Zagreb (kao posebna teritorijalna jedinica) tako da je u Republici Hrvatskoj sveukupno 576 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Izvor podatak je Ministarstvo uprave, www.uprava.hr

¹⁴ Nisu bili uključeni Međimurska županija i Grad Zagreb.

¹⁵ Ministarstvo socijalne politike i mladih nije dostavilo podatke razvrstano po županijama i po spolu te ih nije moguće analizirati.

održavanje zaposlenosti 1297 osoba s invaliditetom (žena 649 ili 50,0%). **Mjera je provedena u svim županijama i Gradu Zagrebu koju je koristio približno jednak broj muškaraca i žena u svim sredinama. U 2012. bilježi se blago povećanje broja poslodavaca korisnika poticaja, kao i broja zaposlenih osoba s invaliditetom za koje je odobren poticaj.**¹⁶

- **Aktivnost 3.4.2.2.** *Omogućavanje usavršavanja za osobe s invaliditetom koje primaju naknadu do zaposlenja, nakon što im je prema utvrđenom modelu procijenjena zapošljivost:* 89 osoba s invaliditetom je prošlo odgovarajuće programe usavršavanja, od kojih je 19 zaposleno. Fond nije dostavio podatke razvrstano po županijama i po spolu te ih nije moguće analizirati.

1.7. Agencije za mobilnost i programe Europske unije

Analizirano je 5 provedbenih aktivnosti aktivne politike za zapošljavanje i usavršavanje u djelokrugu nadležnosti Agencije za mobilnost i programe Europske unije:

- **Aktivnost 3.2.3.1.** *Provedba Programa za cjeloživotno učenje Grundtvig volonterska partnerstva za starije:* 2012. godine nije odobrena niti jedna prijava.

- **Aktivnost 3.3.2.2.** *Program Mladi na djelu - akcija 2 Europska volonterska služba:* 188 mladih se prijavilo iz Grada Zagreba i 14 županija. Predstavnic/e iz ukupno 22 ustanove za obrazovanje odraslih sudjelovat će u aktivnostima od 2012. do 2014. godine, a broj sudionika/ca bit će poznat tek po završetku aktivnosti u 2014.

- **Aktivnost 3.3.2.8.** *Program za cjeloživotno učenje - Erasmus potprogram - mogućnosti studiranja i stručne prakse u inozemstvu:* 17 prijava pristigla je iz Grada Zagreba i 11 županija, broj sudionika/ca po spolu bit će poznat kroz/2013/2014., nakon što Agencija analizira završna izvješća.

- **Aktivnost 3.5.1.1.** *Poticanje mobilnosti strukovnih učenika/ca i nastavnika/ca kroz programe mobilnosti (Leonardo da Vinci i Grundtvig):* 39 prijava pristigla je iz Grada Zagreba i 15 županija, broj sudionika/ca po spolu bit će poznat kroz/2013/2014., nakon što Agencija analizira završna izvješća.

- **Aktivnost 3.5.1.2.** *Program Mladi na djelu - Akcija 4 - Sustavi podrške mladima (Osposobljavanje i umrežavanje osoba aktivnih u radu s mladima i organizacijama mladih i Plan osposobljavanja i suradnje):* 16 prijava pristigla je iz Grada Zagreba i 2 županije, sudjelovanje je odobreno za 147 sudionika/ca (68 žena ili 46,3 %).

1.8. Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Analizirana je 1 provedbena aktivnost aktivne politike za zapošljavanje i usavršavanje u djelokrugu nadležnosti Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih (dalje u testu: Agencija):

- **Aktivnost 3.1.2.1.** *Osigurati stručnu i savjetodavnu pomoć ustanovama koje se bave obrazovanjem odraslih pri izradi programa osposobljavanja i usavršavanja namjenjenih ženama primarne dobne skupine,* ciljane skupine bile su ustanove za obrazovanje odraslih, a pokazatelji provedbe osigurana pomoć ustanovama u ponuđenim programima na stručno pedagoško mišljenje u Agenciju. Međutim, Agencija u 2012. nije dobila niti jedan zahtjev, ali u okviru redovnih aktivnosti Agencija je svakodnevno pružala stručnu i savjetodavnu pomoć ustanovama. Tako je u 2012., između ostalog, obrađeno ukupno 1264 programa osposobljavanja i usavršavanja.

1.9. Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

¹⁶ U 2011 godine poticaje je koristilo 352 poslodavaca za sufinanciranje zapošljavanja i održavanje zaposlenosti 1267 osoba s invaliditetom, od toga žena 621 ili 49,0%.

- **Aktivnost** 3.4.3.18. *Organiziranje jednodnevnih edukacija za poslodavce s ciljem jačanja njihove svijesti o neprihvatljivosti diskriminatornog ponašanja i prednostima upravljanja raznolikošću:* 10 poslodavaca sa područja Grada Zagreba i 6 županija (Zagrebačka, Karlovačka, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Vukovarsko-srijemska i Istarska) sudjelovalo je projektu „Jednaki u različitosti“ kao nastavak aktivnosti provedene u sklopu projekta „Poticanje ravnopravnosti na hrvatskom tržištu rada“ iz 2010. Cilj angažmana s poslodavcima odnosio se na analiziranje postojeće prakse u suzbijanju diskriminacije, osiguravanju jednakih šansi i poticanju raznolikosti na radnom mjestu. Organizirana su dva kruga radionica, 10 u prvom i 6 u drugom krugu, na kojima je sudjelovalo ukupno 137 osoba (91 žena ili 66,4%).

1.10. ZAKLJUČNO RAZMATRANJE:

Od **32** analizirane aktivnosti NPPZ-a za 2012 godinu, 21 je imala pokazatelje provedbe izražene brojem osoba određene ciljane skupine razvrstano po županijama i po spolu te je Pravobraniteljica utvrdila:

Obuhvaćeno je ukupno 47.556 osoba, **više muškaraca nego žena**, a taj trend je u porastu (17.524 žena ili 36,8 % u 2012. u odnosu na 23.824 žena ili 55,8 % u 2011.)¹⁷.

Kod 13 aktivnosti bilo je uključeno više muškaraca, kod 6 više žena, kod 1 podjednako muškaraca i žena, dok 1 nije provedena¹⁸. Svega **7** aktivnosti je provedeno u svim županijama i Gradu Zagrebu na način da su po njima bili obuhvaćeni i muškarci i žene.

Svega 4 županije imaju uključene i muškarce i žene u svim aktivnostima koje su na njihovom području provedene (Zagrebačka, Koprivničko-križevačka, Primorsko-goranska i Brodsko-posavska).

U slučajevima gdje pojedinci/ke podnose određene zahtjeve, kao što su aktivnosti u nadležnosti Ministarstva poduzetništva i obrta, broj žena koje su se prijavile (oko 38 %) približan je postocima u kojem su postale korisnice po tim aktivnostima. **Tako se i dalje nastavlja trend iz 2011. i ranijih godina da je ženama odobreno manje financijskih sredstava prije svega jer podnose manje zahtjeva.**

¹⁷ U 2012. godini obuhvaćeno je više osoba u odnosu na 42.661 osoba u 2011. godini kada je pravobraniteljica isto analizirala 21 aktivnost NPPZ-a od kojih su većina iste.

¹⁸ Razvrstano po županijama i 21 analiziranoj aktivnosti aktivne politike za zapošljavanje i usavršavanje, od 316 provedenih aktivnosti po županijama u 27 slučajeva nije bilo niti jedne žene, u 6 slučajeva niti jednog muškarca, dok u 125 slučajeva aktivnost u pojedinoj županiji nije provedena.

Zabrinjava podataka da je kod broja „stipendiranih učenika/ca koji pohađaju programe izobrazbe za obrtnička zanimanja koja su deficitarna“ udio žena samo 13,3 %.

Mjerama aktivne politike za zapošljavanje i usavršavanje NPPZ-a za 2012. godinu obuhvaćeno je ukupno 49 žena žrtava obiteljskog nasilja, od tog broja kroz aktivnost 3.4.3.1. *Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba* sufinancirano je zapošljavanje samo 6 žena žrtava obiteljskog nasilja. **Iako je trend zapošljavanja žena žrtava obiteljskog nasilja u porastu¹⁹ to još uvijek nije dovoljno, osobito što se ta aktivnost ne provodi po svim županijama.²⁰**

2. Nezaposlenost – stanje i kretanja

2.1. Nezaposlenost

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje,²¹ krajem prosinca 2012. u HZZ-u bilo je evidentirano 358.214 nezaposlenih osoba, što je za 42.776 osoba ili 13,6% više nego u prosincu 2011. Od ukupnog broja nezaposlenih u prosincu 2012., bilo je **189.856 nezaposlenih žena**, što je **za 12,4 % više** nego u prosincu 2011. **Udio žena** u evidentiranoj nezaposlenosti u promatranom se razdoblju **smanjio od 53,6% na 53%**. Broj nezaposlenih osoba po dobi i spolu krajem prosinca 2012., razvrstano po županijama temeljem spola nezaposlenih osoba, objavio je HZZ u Mjesečnom statističkom biltenu broj 12/2012. Koristeći navedene podatke izračunat je postotak nezaposlenih žena po dobnim razredima u odnosu na ukupan broj nezaposlenih žena, **189.856 nezaposlenih žena** (53,0%) ima po dobnim skupinama:

189.856 nezaposlenih žena (53,0 %) ima po dobnim skupinama:

Tablica 1. Nezaposlene žene po dobnim skupinama

¹⁹ U 2011. godini mjerama aktivne politike za zapošljavanje i usavršavanje NPPZ-a bilo je obuhvaćeno 19 žena žrtava obiteljskog nasilja, od tog broja kroz aktivnost 3.4.3.1. *Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba* samo 1 žena žrtva obiteljskog nasilja.

²⁰ U 2012. godini u 4 jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, a u 2011. godini u samo jednoj.

²¹ Hrvatski zavod za zapošljavanje, Mjesečni statistički bilten 12, Zapošljavanje i nezaposlenost u Republici Hrvatskoj tijekom prosinca 2012.

8.636 od 15 do 19 godina ili 4,5 %
24.926 od 20 do 24 godine ili 13,1 %
28.411 od 25 do 29 godina ili 15,1 %
23.165 od 30 do 34 godine ili 12,2 %
20.798 od 35 do 39 godina ili 11,0 %
21.131 od 40 do 44 godine ili 11,1 %
21.456 od 45 do 49 godina ili 11,3 %
22.257 od 50 do 54 godine ili 11,7 %
16.798 od 55 do 59 godina ili 8,8 %
2.278 od 60 i više ili 1,2 %.

Potkraj prosinca 2012., prema podacima HZZ-a i podacima iz ove analize, najveći postotak nezaposlenih žena nalazi se u dobnoj skupini od 25-29 godina (15,1%), zatim u skupini od 20-24 godine (13,1%). U 2011. trend je bio isti, najveći postotak nezaposlenih žena nalazio se u dobnoj skupini od 25-29 godina (14,6%).

3. Zaposlenost – stanje i kretanje

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u 2012. zaposleno je 175.5351 osoba (od toga žena 91.447 ili 52,2%). Analiza o zapošljavanju osoba s evidencije HZZ-a, na neodređeno i određeno vrijeme, u vremenu od 2008.-2012., pokazuje kako se iz godine u godinu nastavlja trend **povećanja broja zaposlenih na određeno vrijeme:**

- **2008.** - na neodređeno vrijeme 23.941 osoba (19,0%), **na određeno** 104.287 (**81,0%**);
- **2009.** - na neodređeno vrijeme 17.186 osoba (14,5%), **na određeno** 101.100 (**85,5%**);
- **2010.** - na neodređeno vrijeme 14.303 osobe (10,1%), **na određeno** 126.802 (**89,9%**);
- **2011.** - na neodređeno vrijeme 15.599 osoba (9,3%), **na određeno** 151.932 (**90,7%**);
- **2012.** - na neodređeno vrijeme 13.003 osoba (7,4%), **na određeno** 162.532 (**92,6%**).

Godine 2012. udio žena u broju zaposlenih na neodređeno vrijeme bio je 50,0%, a na određeno 52,3%.

4. Mjere iz NPPZ-a prema Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015.

Provedbom mjera iz Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., obuhvaćene su ukupno 664 osobe romske nacionalne manjine (žena 216 ili 32,5%). Mjere su provedene u 11 županija i Gradu Zagrebu, pri čemu su bili uključeni više muškarci nego žene, uz iznimku Grada Zagreba i Zagrebačke županije gdje je bilo uključeno više žena i 2 županije u kojima nije bila uključena niti jedna žena (Istarska i Karlovačka).

- Bjelovarsko - bilogorska - ukupno 39 osoba (12 žena ili 30,8%)

Izvješće o radu za 2012. Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova - cjeloviti tekst poglavlja

- Međimurska - ukupno 168 osoba (50 žena ili 29,8%)
- Karlovačka- ukupno 1 osoba (niti jedna žena ili 0,0 %)
- Koprivničko-križevačka – ukupno 25 osoba (6 žena ili 24,0 %)
- Osječko-baranjska – ukupno 301 osoba (109 žena ili 36,2 %)
- Sisačko-moslavačka – ukupno 10 osoba (3 žene ili 30,0 %)
- Istarska – ukupno 4 osobe (niti jedna žena ili 0,0 %)
- Brodsko-posavska – ukupno 45 osobe (3 žene ili 6,7 %)
- Varaždinska – ukupno 13 osoba (2 žene ili 15,4 %)
- Virovitičko-podravska – ukupno 8 osoba (2 žene ili 25,0 %)
- Zagrebačka – ukupno 3 osobe (3 žene ili 100 %)
- Grad Zagreb – ukupno 47 osobe (od toga 26 žena ili 55,3 %)

5. ZAKLJUČNO RAZMATRANJE

Pravobraniteljica ukazuje da se kao i ranijih godina *nedovoljno provode aktivnosti* vezano za smanjenje nezaposlenosti žena na tržištu rada, stoga bi se ne samo država, već sve županije, gradovi i općine trebale više angažirati u provedbi NPPZ-a na način da razrade dodatne poticajne mjere na lokalnoj razini. Pravobraniteljica ukazuje na nastavak trenda povećanja broja zaposlenih na određeno vrijeme. Također ukazuje da je tijekom izvještajne godine došlo do ujednačavanja broja novo-sklopljenih ugovora na određeno i neodređeno vrijeme iskazano po spolu, dok je prošlih godina udio žena koje su sklopile ugovore na određeno bio viši od udjela muškaraca.